

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumile

Märt Pöder
sündinud 11.09.1979
elukohaga Jakobi 13-2, Tartu 51006
kontaktitav gafgaf@infoaed.ee

VVK 10.07.2025 TOIMINGU VAIDLUSTUS

Valimiskomisjon (VVK) eemaldas oma 10.07.2025 kl 14 alanud veebikoosolekult¹ kaebaja, kes oli end nõuetekohaselt registreerinud lähtuvalt koosolekuteates toodud juhistest:

Vabariigi Valimiskomisjoni koosolek toimub 10. juulil 2025 kell 14.00 veebis.

Päevakorras:

1. Kalle Kulboki kaebuse lahendamine

Riigi valimisteenistus loob võimaluse elektroonilisel koosolekul osalemise soovist enne koosoleku algust e-posti (info@valimised.ee) teel teada andnud isikutele koosolekut jälgida.

Kaebaja andis oma e-posti aadressilt gafgaf@infoaed.ee valimisteenistusele (RVT) aadressil info@valimsed.ee teada soovist koosolekut jälgida 9.07.2025 kl 13:38:

Soovin jälgida VVK 10.07.2025 koosolekut!

Märt

Kirjale vastas 9.07.2025 kl 13:42 RVT nõunik ning palus teatada osaleja nime:

Tere

Tagamaks osaleja sujuvat liikumist 10.07.25 toimuva koosoleku ooteruumist koosolekuruumi, palun teatada osaleja nimi (koos perekonnanimega). Seejärel edastan koosoleku lingi.

Lugupidamisega
Katrín Laaniste

Kuna olin saanud koosolekul osalemise kutse² juba 8.07.2025 kaebajana koosolekul osalema kutsutud Kalle Kulbokilt, siis vastasin 10.07.2025 kl 10:32 nõunikule:

Aitäh, koosoleku linki pole vaja saata, sest see on mul juba olemas, kuid võiksite edaspidi osalemise lihtsustamiseks kaaluda lingi avaldamist koos koosoleku teatega.

VVK töökorra punkti 7.4 järgi loob RVT soovi avaldanutele koosoleku jälgimiseks võimaluse, sj ei nõua töökord isiku

tuvastamist ei eesnime, perekonnanime ega mõlema järgi, vaid üksnes soovi avaldamist. Ilmselt poleks selline tuvastamine avaliku koosoleku passiivse jälgimise tingimusena ka proportsionaalne – isegi kui teil oleks selleks tehniline võimekus.

Märt

Edastatud kutse lõpus oli toodud ära koosoleku identifikaator 328 095 757 296 7 ja pääsukood Nc9RQ3t3, sj kõnealune koosoleku link kujul:

https://teams.microsoft.com/l/meetup-join/19%3ameeting_OTYwMzI3MjItYWUyMi00Mjc2LWI4MV

Kutse sisaldas ka osutust koosoleku algusele ning kestusele **neljapäev, 10. juuli 2025 kell 14:00 – 15:00** ja korraldajana oli ära toodud RVT nõunik Katrin Laaniste.

Avasin koosoleku lingi 7.10.2025 orienteeruvalt kl 13:59, jätsin pealkirja **Microsoft Teams meeting** alla eeltäidetud nimelahtrisse seal juba eelmisest 3.07.2025 koosolekust olnud nime **Märt P**, lisasin selle lõppu selguse mõttes sulgudes RVT nõunikuga suhtlemiseks kasutatud meiliaadressi **gafgaf@infoaed.ee** ning vajutasin ekraani all servas nuppu **Liitu kohe**:

- Mind lubati koosolekule orienteeruvalt 14:03.
- VVK esimees pöördus lühikese sissejuhatuse järel minu poole ja palus mul sisse lülitada kaamera ning mikrofoni, mida paistis olevat vaja minu tuvastamiseks. Ma ei pidanud võimalikuks sellele palvele reageerida, sest olin end juba nõuetekohaselt koosoleku jälgijaks registreerinud ja ei soovinud koosolekul sõna võtta ei enda tuvastamiseks ega mõnel muul põhjusel, st ma polnud selliseks suhtluseks ühestki mõttes valmis.
- VVK esimees tegi ettepaneku mind koosolekult eemaldada, kuna ma ei lülita sisse kaamerat ja mikrofoni.
- Olin sellisest ettepanekust šokeeritud ega osanud provokatsioonile kuidagi reageerida. Veendusin, et mul puudub alternatiivne viis, et selgitada VVK esimehele oma soovi mitte saada koosolekult eemaldatud, sest koosoleku tekstivestluse aknas oli kiri **Tekstivestlus on selle koosoleku puhul välja lülitatud**.
- VVK liige Olari Koppel tegi alternatiivse ettepaneku, et võiks siiski püüda täita VVK koosolekutelt nõutud avalikkuse põhimõtet ja püüda mingil viisil tagada, et registreeritud osalejad saaks koosolekust osa võtta.
- Seejärel asus VVK esimees suhtlema teiste osalejatega, kelle poole pöörduti sarnaste küsimustega.
- VVK liige Olari Koppel osutas, et tegu võib olla tehniliste probleemidega, millega tegeleti 3.07.2025 koosoleku alguses ja mis takistasid osalemist nii VVK liikmetel kui minul kui koosolekule

osalema kutsutud kaebajal. Tehniline personal välistas eelmise koosoleku tehniliste probleemide kordumise.

- VVK liige Airi Mikli esitas väite, et VVK varasem praktika on olnud “alati üritada tuvastada konkreetsed isikud, kes koosolekul soovivad osaleda”. Ta osutas, et hektel pole võimalik kindlaks teha, “kellega täpselt tegemist on ja kuhu need lingid on jõudnud”. Ta kutsus koosoleku korraldajat Katrin Laanistet üles koosolekul osalejatele kirjutama, et veenduda, kas “oma näo ja häälega enda esitlemist” ei takista siiski mõni tehniline tõrge. Ta rõhutas, et vaja on “kuidagi aru saada, kes siin on liitunud”. Ka osutas ta, et VVK koosolek pole avalik selles mõttes, et see on Youtube’is vabalt jälgitav ning kutsus kinni pidama VVK “konkreetselt praktikast ja tavast”.
- Tehniline personal välistas uuesti tehnilise probleemi.
- VVK liige Epp Hannus nõustus Airi Mikliga ning avaldas arvamust, et tuleks järgida senist praktikat ja “tuvastada inimesed, kes koosolekuga liituda soovivad”.
- VVK esimees pöördus järjekordse osaleja poole, kellel palus võtta mikrofoni maha vaigistuse ja näidata end kaameras.
- VVK esimees pöördus järjekordse osaleja poole küsimusega, kas ta kuuleb VVK esimeest, mille peale osaleja vastas jaatavalt. VVK esimees küsis osalejalt, kas ta on valmis kaamerapilti näitama, mille peale osaleja küsis sellise soovi põhjendust. VVK esimees selgitas, et kaamerapilti on vaja näha selleks, et “tuvastada koosolekul osalejad”. Selle peale osaleja tutvustas end mikrofoni vahendusel kui Sulev Švilponis ning VVK esimees kuulutas ta “tuvastatuks”.
- VVK esimees informeeris osalejaid, et ta selgitas “eelmine kord” Riigikohtule, et tuvastas Sulev Švilponise hääle järgi, ning küsis, mida teha “nelja ülejäänuga, kes endast elumärki ei anna”.
- VVK esimees tegi ettepaneku “jätkata senist joont ja mitte võimaldada sellistel isikutel koosolekul osaleda”.
- VVK liige Airi Mikli nõustus ja tegi ettepaneku veel korra paluda koosolekul osalejatel enne nende eemaldamist end tutvustada ja kui nad end ei tutvusta, siis nad koosolekult eemaldada.
- Üks osaleja tõstis käe.
- VVK esimees uuris, kas koosolekul osalejatele on võimalik kirjutada.
- Tehniline personal vastas eitavalt.
- Koosoleku korraldaja Katrin Laaniste vastas, et neile on võimalik kirjutada e-posti teel.
- Pöörduti ühe osaleja poole, kellele anti kaks minutit aega kirjutada e-posti teel.

- VVK esimees tegi orienteeruvalt kl 14:14 ettepaneku eemaldada koosolekult minu ja veel kaks osalejat.
- Oma nõusoleku andsid VVK liikmed Sirje Kaljumäe, Epp Hannus, Dilaila Nahkur-Tammiksaar ja Olari Koppel, sj Sirje Kaljumäe täiendavalt põhjendas kolme osaleja eemaldamist vajadusega kohelda neid võrdselt ülejäänutega.
- VVK liige Teet Raidma ütles, et tuleks eemaldada need, kes pole eelregistreerunud.
- VVK esimees palus tehnilisel personalil eemaldada minu ja veel kaks osalejat.
- Koosoleku korraldaja Katrin Laaniste ütles, et osaleja vastas e-posti teel, et “jälgi koosolekut ja kõik on korras”.
- Mind eemaldati koosolekult orienteeruvalt kl 14:15, sj umbes minut pärast seda, kui tehti teist korda ettepanek minu koosolekult eemaldamiseks ja umbes 12 minutit pärast koosolekule lubamist.
- Koosolekult eemaldamise järel kuvati mulle ekraanil kirja **Oled sellelt koosolekult eemaldatud.**
- Avasin uuesti koosoleku lingi, jätsin samaks juba täidetud nimelahtri sisu ning vajutasin nuppu **Liitu kohe.**
- Mulle kuvati ekraanil teadet:
“Kahjuks keelati sinu juurdepääs koosolekule.”

Põhjendused

Olin VVK töökorra³ punkti 7.4 alusel avaldanud RVT-le soovi koosolekut jälgida ning tegin seda tavapärasel viisil, sj kasutades RVT-ga suhtlemiseks meiliaadressi **gafgaf@infoaed.ee**, mida kasutan sellise suhtluse, sh valimiskaebuste puhul kontaktaadressina. Kuna osalesin koosolekul töökorra punkti 7.4 alusel, siis pidi osalmine olema passiivne, st koosoleku jälgimine.

Mind lubati koosolekule samal viisil nagu mind lubati 3.07.2025 koosolekule⁴, kus olin kaebaja, sj tõin nimelahtris 3.07 koosolekuga samamoodi ära oma eesnime ja perekonnanime esitähed, st kirjutasin nimelahtrisse **Märt P**, mille lõppu lisasin meiliaadressi **gafgaf@infoaed.ee**, et ei oleks kahtlust, et tegu on sama isikuga, kes suhtles RVT-ga meili teel – RVT oli ajaloos esimest korda avaldanud juhise koosolekule eelregistreerimiseks ja tahtsin seda võimalikult täpselt järgida.

Koosolekuga liitumise järel paluti mul end kaameras näidata või mikrofoni vahendusel kuuldavaks teha, mille eemärgiks paistis olevat minu isiku tuvastamine. Minu teada polnud VVK-l esiteks põhjust kahelda, et mina olen mina, mistõttu selline tuvastamise taotlus oli ootamatu, aga seda

tuvastamissoovi ka ei põhjendatud. Lisaks sellele pole minu teada VVK-l õiguslikku alust sellist tuvastamist läbi viia või vähemalt mult sellise protseduuri läbimist nõuda.

Isegi kui sain poole koosoleku pealt üle sellise tuvastamisnõude poolt põhjustatud šokist, oli kogu ülejäänud koosolek ebaselge ja soovmõtlemisel põhinev arutelu selle üle, kas peaks koosolekult eemaldama sellele nõuetekohaselt registreerunud jälgijad. Sellisesse inkvisitsioonilisse palagani omalt poolt sekkumine oleks olnud kohatu ja tegelikult mõistliku sekkumise võimalust isegi ei tekkinud, sest ühel hetkel lihtsalt teatati, et mind eemaldatakse koosolekult koos kahe teise jälgijaga.

Arvestades, et VVK esimehe poolt esitatud tuvastusnõudeks polnud alust ega arusaadavat eesmärki, siis polnud mul soovi muuta oma plaani ja erinevalt sooviavaldusest töökorra 7.4 alusel koosolekut passiivselt jälgida hoopis asuda avalikul koosolekul kemplema õiguse üle jälgida sedasama koosolekut. Saan aru, et mind eemaldati koosolekult VVK esimehe tuvastamissoovi mitte täitmise tõttu. Koosolekult eemaldamisega riivati minu õigust VVK koosolekul osaleda ja improviseeritud tuvastamise läbikukkumine ei olnud sellise eemaldamise legitiimne põhjus.

Minu õigust koosolekut töökorra 7.4 alusel passiivselt jälgida riivas esmalt tuvastamisnõue ning seejärel riivas minu õigust RKVS §12 lg3 alusel avalikul koosolekul viibida (ja seda jälgida) sellelt koosolekult eemaldamine. Minu arusaamise järgi polnud kummakski minu õiguse rikkumiseks ei adekvaatset põhjust ega õiguslikku alust.

On ebatõenäoline, et VVK-l oleks õigus ette kirjutada, kuidas töökorra 7.4 alusel koosolekut jälgiv isik seda tegema peab, st kas ta tahab VVK liikmetega aktiivselt suhelda või eelistab vaikida. Nõue lülitada sisse kaamera või teha mikrofonis häält tungib ülemääraselt koosoleku jälgija privaatsfääri ning selliseks nõudeks pole legitiimset eesmärki iseäranis koosoleku VVK töökorra 7.4 alusel passiivse jälgimise korral.

Koosolekult eemaldamine oli sihipärane, sest uuel katsel mind koosolekule ei lastud – kuigi seda oleks võinud käsitleda margina, et ma jätkuvalt soovin koosolekut jälgida.

Minu 10.07.2025 kl 10:32 avaldusele puuduse kohta koosoleku korralduses, mis paistab eeldavat koosoleku jälgijate tuvastamist (vt kaebuse algus) ei ole RVT kaebuse esitamise ajaks reageerinud.

Taotlused

Taotlen Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumilt minu koosolekult eemaldamise tunnistamist õigusvastaseks.

VIITED

1. *Vabariigi Valimiskomisjoni koosolek 10. juulil 2025* (RVT 8.07.2025)
2. *_Fwd: FW: Vabariigi Valimiskomisjoni koosolek* (Kulbok 8.07.2025)
3. *Vabariigi Valimiskomisjoni töökord* (VVK 3.12.2020 otsus nr 2)
4. *VVK 03.07.2025 koosoleku nr 25 protokoll* (VVK 7.07.2025)